

Sittard-Geleen, Maart 2018.

Geachte mevrouw / heer,

Stichting 4 mei herdenking Geleen en de oud-strijders en militairen vereniging Geleen nodigen u uit voor het bijwonen van dodenherdenkingsplechtigheid op Vrijdag 4 mei 2018 aanstaande om **19:50 uur** aan het monument op de bloemenmarkt.

De herdenking draagt dit jaar het thema **“Jaar van verzet”** zoals het nationale comité 4 en 5 mei uitdraagt. Het verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog is nog altijd een bron van inspiratie. De ervaringen en de verhalen van verzetsstrijders kunnen ons helpen reflecteren op en leren omgaan met de vraagstukken van nu. Tijdens de Tweede Wereldoorlog was de rechtstaat buiten werking gesteld. Er was sprake van willekeur, vervolging, terreur en moord. Verreweg de meeste mensen probeerden er het beste van te maken en gingen zoveel mogelijk door met hun dagelijks leven. Een kleine groep kwam in verzet. Kwam op voor de rechten van anderen. Verzette zich tegen onrecht en onrechtvaardigheid.

In 2018 viert Nederland dat het 73 jaar geleden werd bevrijd van de Duitse en Japanse onderdrukking. Op 4 mei herdenken we de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog en van oorlogsgeweld sindsdien. Ook staan we erbij stil dat sinds 1945 de wereld nog geen dag vrij is geweest van oorlog. Vrijheid is nog steeds niet vanzelfsprekend. Iedere generatie heeft eigen markeringspunten als het gaat om vrijheid. Voor de jeugdigen geldt dit voor het heden en voor de ouderen ligt dit meer in het verleden. Vanwege deze geschiedenissen reflecteren we op het verleden en proberen we lessen te trekken voor het heden en de toekomst.

### **Verzet is geen simpele keuze:**

Waarom ging men in verzet? Hoe gevaarlijk was het om in het verzet te gaan? Voor welke keuzes kwam men te staan? Wat kunnen wij daarvan leren? Vraagt deze tijd ook om mensen die tegen de stroom in opkomen voor de rechten van anderen? Wat betekent dit voor onze vrije, open, democratische rechtstaat? Deze historische en actuele vragen staan centraal tijdens het Jaar van Verzet. anuit het heden bezien, lijkt het allemaal zo logisch, verantwoord en spannend: er is een vijand, je ziet hoe onrechtvaardig de wereld is geworden en je komt in verzet, vol geheime ontmoetingen en dramatische momenten, waarbij aan het eind van het verhaal het recht zegeviert. Dat is het beeld van verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog, zoals het is overgeleverd in talloze verhalen, romans en films. Maar de werkelijkheid was vaak minder simpel en spectaculair, of het nu ging om Nederland en Nederlands-Indië/Indonesië of andere landen die zochten onder oorlog, onderdrukking en geweld.

Mensen namen verstrekkende beslissingen zonder de gevolgen te kennen: zeker de eerste jaren was het onduidelijk of de Duitsers en Japanners de oorlog zouden winnen of verliezen. Wie besloot een onderduiker te huisvesten, een illegale krant te beginnen of in het gewapend verzet te gaan, deed dat met het oog op een ongewisse toekomst – en vaak ook nog betrekkelijk impulsief, zo weten we uit getuigenissen.

De gevolgen van zo'n besluit konden desastreuus uitpakken, zelfs in het geval van weinig spectaculaire of geweldloze acties. Je kon worden opgepakt of je baan verliezen, waardoor je gezin of je familie brodeloos werd, maar er konden ook represailles volgen in de vorm van razzia's, om maar een paar extremen te noemen. Dat is ook wat er in werkelijkheid gebeurde en de bezetter deed er alles aan om de angst voor die extremen te voeden. Er zijn dan ook heel wat mensen geweest die zich daarom onthielden van daadwerkelijke acties, al hadden ze genoeg redenen om in verzet te komen. Denk daarbij aan Joodse Nederlanders die gehoor gaven aan de oproep van de nazi's zich te melden voor transport naar Westerbork, uit angst dat hun familie anders gestraft zou worden. Vanuit dat perspectief is het niet zo verwonderlijk dat jongere alleenstaanden en mensen met zeer sterke overtuigingen in het 'hardere' gewapende verzet relatief oververtegenwoordigd waren.

### **Verantwoordelijkheid nemen voor de ander.**

Het besef van verantwoordelijkheid voor de ander – dat is waar een discussie over de actuele betekenis van het verzet mee zou kunnen beginnen. Wat zou ik doen wanneer er een beroep op mij wordt gedaan, wanneer ik zie dat de waardigheid van de ander in het geding is? En hoe ver strekt mijn verantwoordelijkheid, welke middelen zijn gerechtvaardigd, welke gevolgen, voor mijzelf en voor anderen, vind ik aanvaardbaar? En hoe kies ik een kant als mijn eigen toekomst onzeker is? Op onze zoektocht naar antwoorden kan de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog ons helpen, juist omdat die oorlog, met al zijn verschrikkingen, in zo veel opzichten nog dicht bij ons staat. Een bezoek aan een museum, het bijwonen van een herdenking of het lezen van een boek kan het beginpunt van zo'n zoektocht vormen, maar is niet voldoende. Waar het om draait is na te denken over de wereld van toen én de wereld van nu, en dan over te gaan tot zelfonderzoek, met als belangrijkste vraag: in hoeverre sta ik werkelijk open voor het beroep dat de ander op mij doet?

Om 20:00 wordt er 2 minuten stilte in acht genomen aan het monument aan de Bloemenmarkt.

Na afloop is er de gelegenheid om in het “Volkshoes” een kop koffie, thee of iets verfrissends te drinken en na te praten over onze vrijheid op straat. Iedereen, jong en oud is van harte welkom.

Aan de herdenking wordt medewerking verleend door de Harmonie Oud Geleen, Scouting Don Bosco, Amnesty International en Gemeente Sittard-Geleen. Tevens zullen er diverse afgevaardigde van het college B&W en andere vertegenwoordigers aanwezig zijn.

In verband met de organisatie verzoeken we u, indien u een krans of bloemen bij het monument wil leggen dit uiterlijk 3 mei door te geven aan: Jan Cremers (jwmcremers@home.nl) , Pastoor Leesensstraat 45, 6163 GZ Geleen, Tel: 046-4746330

Met vriendelijke groet, Stichting vier mei herdenking Geleen & Oud-strijders en militairen vereniging Geleen.